

30 let kastelánem. Koucký zachránil Valdštejn z ruin

1.10.2011 Mladá fronta DNES str. 3 Kraj Liberecký

Jaroslav Hoření

Ladislav Koucký se stal kastelánem Valdštejna před třemi desítkami let. Z původně zchátralé památky vybudoval oblíbený cíl turistů a výletníků. Práce na hradu stále pokračují; kastelánkou je nyní Kouckého dcera Andrea.

Právě dnes je tomu 30 let, co se kastelánem na Valdštejně stal Ladislav Koucký. I dnes ho na hradě potkáte prakticky každý den. Je jeho stálým obyvatelem, průvodcem i poustevníkem.

* Už třicet let vyprávíte o historii hradu. Ale jaká je vaše historie, jak jste se sem dostal?

Narodil jsem se v Tatobitech a z Tatobit je vidět na Valdštejn. Sám jsem byl z rodiny velice chudé, takže i taková návštěva památky na mě nesmírně zapůsobila. To byly ryze sváteční chvíle.

* To je hezké, že jste ho viděl, ale jak jste stal kastelánem?

To byl dlouhý pochod. Tehdy mi zemřela matka a otec byl starý a invalidní důchodce. Vůbec nebylo pomýšlení, že bych šel něco studovat. Snažil jsem se památky znát a pochopit. Ale učit jsem se šel zedníkem a potom jsem pracoval ve stavebním podniku. Vydržel jsem tam bez jednoho měsíce 28 let. Přitom jsem se seznámil s majitelem protějšího domu proti sídlu firmy a tím byl pan Tomáš, kastelán na Valdštejně. Po něm jsem se stal kastelánem. On si mě vybral jako nástupce.

* Hrad patří městu Turnovu, což je poněkud neobvyklé.

To ano a má to svoji historii. V roce 1945 zabavili Aehrenthalům majetek, ale s hradem si nikdo nevěděl moc rady. Takže ho dali Klubu českých turistů, pak to přešlo pod Obec sokolskou a ta svůj majetek svůj majetek dala v roce 1953 státu. Tehdy to přešlo pod Krajský národní výbor v Liberci, který končil. V roce 1959 smetli ze stolu několik objektů a předhodili je obcím. Jsme příspěvková organizace, kde si hospodaříme s penězi. A to je dobré, protože se snažíme. Děláme to tak, abychom uspokojili lidi a zároveň při malém vstupném něco vydělali a přispěli na údržbu.

* Jak se proměnil hrad za těch třicet let?

Bylo to tu velmi zchátralé. Byl tu provoz hospody, který byl nevalný, taková vandrácká hospoda. Ten provoz byl velmi rušivý, snad žádná nádražní čtyřka tak nemohla fungovat, jak to bývalo tady. To bylo také příčinou, že byl zničený interiér zadního paláce, pokus o vloupání do kostela, a lidé z toho měli špatný pocit, myslím běžné návštěvníky. Hospoda byla v klasicistním domě. Dole v přízemí v jedné polovině byla kuchyně a v druhé lokál. Potom již neprovozovali lokál v budově, ale byla tu veranda a ti vandráci sedali pod ní. Pak tu byla ještě jedna budova, takzvaný skleník a tam také sedávali a přímo pod stoly spali. Spávalo tu patnáct až sedmdesát lidí během víkendu, takže to byl rachot.

* Valdštejn za svoji podobu vděčí hlavně vám. Jak se vám dařilo získávat peníze?

Ale to není vůbec pravda. To byla souhra okolností a dobrých lidí, kteří k tomu měli vztah. Byli na městě, na okresním výboru v Semilech. Chodili nám sem pomáhat dobrovolníci, vyřezávali roští a dělali drobnější práce. V roce 1986 spadly ochozy kolem kostela, nejprve z jižní strany a za dva roky ze severní. Kostel zůstal nejištěný na obnažené skále a byla obava, že se zřítí. Nastala vleklá rekonstrukce, celé to probíhalo od roku 1986 do 1995 včetně opravy kostela.

* Jaké práce probíhají nyní?

Probíhá poslední oprava, no, je trochu vleklá, ony zas nejsou peníze na hromádce. Trvá to už třetí rok a tento týden dokončili nový palác. Už nás čeká dovybavování, což by do příštího roku, do zahájení sezony mělo být. Měla by se tam objevit také freska draka, která byla objevena v roce 1925, ale byla poničená a provlhlá. My ji máme na fotkách.

* Má hrad nějaké svoje strašidlo, nějakého ducha?

Já bych řekl, že takové věci u nás nejsou ani mě tu nic po celou dobu nestraší. Nemívám ani žádný stísněný pocit.

* Jak se za ta léta změnili návštěvníci?

Tenkrát lidé chodili pěšky, jezdili vláčkem. To pociťuje Zlatá stezka Českého ráje, třeba k Hlavatici se dnes chodí málo. Školních výletů je také pramálo, nechce se jim šlapat pěšky. Zmizeli také rekreanti a ubyly zájezdy. My jsme naštěstí nebyli nikdy ryze zájezdový objekt. Přibyli lidé, kteří rádi chodí s těmi hůlkami, a cyklisti.

* Jak je to s počty návštěvníků?

Když jsem přišel před těmi třiceti lety, tak toho roku tu bylo 22 800 návštěvníků. Od té doby šla návštěvnost vzhůru, svého vrcholu dosáhla před třemi lety, kdy to bylo dvaasedmdesát tisíc návštěvníků za sezonu. Letos to vypadá na šestašedesát tisíc.

* Kastelánkou tu je teď vaše dcera. To jste ji k tomu nějak vedl?

Je pravda, že holčičky provázely, už když studovaly. Když jsem pak odcházel, tak tu práci vzala a myslím, že k tomu má určité předpoklady, že do té problematiky vnikla. Pro mě to bylo radostné, protože jsem se bál, že odsud odejdu a vezme to úplný kotrmelec.

„Za třicet let zmizeli rekreanti a ubyly zájezdy. Přibyli ale lidé, kteří rádi chodí s těmi hůlkami, a cyklisti.“

FAKTA Ladislav Koucký Narozen 1943 v Tatobitech, ženatý, dvě dcery. Vyučil se zedníkem, téměř 28 let pracoval ve stavebním podniku. Kastelánem na Valdštejně se stal 1. října 1981 po odchodu bývalého kastelána Tomáše do důchodu. Tehdy ještě pracoval v Turnově, kastelánem na plný úvazek se stal v roce 1985. Na hradě celoročně bydlí, stará se o jeho údržbu, provází návštěvníky. Kastelánství již předal své dceři Andreje Jurášové. Přes zimu se mimo jiné věnuje tvorbě modelů hradů a zámků v Českém ráji, letos chce dokončit chybějící dvanáctý model - Valdštejn.

Hrad Valdštejn

Je nejstarší hrad v Českém ráji, byl založen kolem roku 1260 Jaroslavem z Hruštic z rodu Markvarticů, předků pánů z Valdštejna. Ti drželi hrad asi do roku 1380, dalšími majiteli byli páni z Vartenberka. Hrad byl obsazen husity i loupeživými rytíři, po střídání majitelů hrad kolem roku 1550 vyhořel. Ke slávě jej pozvedli opět Valdštejnové, v 18. století zde vybudovali jedinečné poutní místo. Ve zpřístupňování hradu pokračovali i další majitelé Lexové z Aehrenthalu, Valdštejn byl mezi prvními zpřístupněnými památkami.

Foto popis| Jako kdysi Ladislav Koucký, který správcoval hrad Valdštejn od roku 1981, zapózoval v historickém oděvu.

Foto autor| Foto: Bořivoj Černý, MF DNES

Foto popis| Valdštejn patří k nejoblíbenějším památkám Libereckého kraje.

Foto autor| Foto: MF DNES

Foto popis| Kastelán na Valdštejně Ladislav Koucký vytváří modely hradů a zámků. Na snímku je jeho model zámku v Mnichově Hradišti.

Foto autor| Foto: MF DNES

Regionální mutace| Mladá fronta DNES - liberecký kraj